

Sygn. akt II UK 36/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku H. Sp. z o.o. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
przy udziale zainteresowanego P. Z.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 lutego 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 6 marca 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 marca 2014 r. Sąd Apelacyjny, Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w Ś. z dnia 13 sierpnia 2013 r. oddalający odwołanie H. Sp. z o.o. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, z dnia 20 marca 2013 r., stwierdzającej podleganie przez zainteresowanego P. Z. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym i wypadkowemu z tytułu wykonywania od dnia 9 maja 2007 r. do 10 dnia maja 2010 r. umowy zlecenia na rzecz odwołującego się. Na skutek apelacji H. Sp. z o.o. Sąd drugiej instancji zmienił zaskarżony wyrok i decyzję, o której rozstrzygał Sąd pierwszej instancji. ustalając, że zainteresowany nie podlega ubezpieczeniu wypadkowemu od dnia 1 stycznia do dnia 10 maja 2010 r., a dalej idącą apelację oddalił.

Sąd pierwszej instancji, stosując art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w brzmieniu obowiązującym przed dniem 31 grudnia 2009 r. (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585), który wyłącza ubezpieczenie wypadkowe wobec wykonujących zlecenie poza siedzibą lub miejscem prowadzenia działalności zleceniodawcy, jako istotny ustalił fakt podjęcia się przez P. Z. prowadzenia na rzecz i w imieniu H. Sp. z o.o., punktu skupu dziczyzny w C., na terenie prywatnym, gdzie spółka nie ma siedziby, oddziału, przedstawicielstwa ani zakładu produkcyjnego. Szeroko zakreśliwszy miejsce prowadzenia działalności, nie sprowadzając go tylko do miejscowości będącej siedzibą zleceniodawcy, wywiódł, że skoro zlecone czynności były wykonywane stosownie do wskazówek i pod kontrolą spółki, to pojęcie „miejsce wykonywania działalności zleceniodawcy” rozciąga się na miejsce, w którym wykonywane są usługi. *Ergo*, miejscem prowadzenia działalności spółki jest miejsce wykonywania czynności przez jej zleceniobiorcę.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że punkt skupu, w którym była przechowywana zwierzyna nie został objęty w posiadanie przez zleceniodawcę i nie miał on żadnych praw do tego miejsca. Działalność przedsiębiorstwa nie była tam skoncentrowana, wszelkie bowiem procedury związane z wystawianiem faktur, przygotowaniem tuszy do sprzedaży spożywczej i ewentualnego eksportu odbywały się poza tym punktem. Zleceniodawca miał ograniczony wpływ na warunki wykonywania pracy przez zleceniobiorcę z powodu znacznej odległości od siedziby firmy. Ostatecznie Sąd pierwszej instancji przyjął, że zainteresowany

wykonywał zlecenie poza siedzibą i miejscem działalności prowadzenia przez zleceniodawcę.

Skarga kasacyjna, wniesiona przez H. Sp. z o.o. co do części wyroku Sądu drugiej instancji, ustalającej, że zainteresowany podlega ubezpieczeniu wypadkowemu w okresie od dnia 9 maja 2007 r. do dnia 31 grudnia 2009 r., zawierała wniosek o uchylenie i zmianę wyroku w zaskarżonej części prowadzącą do ustalenia, że w tym właśnie okresie nie podlegał ubezpieczeniu wypadkowemu. Skarżący zarzucił naruszenie art. 12 ust 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez niewłaściwe zastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wykładnia systemowa unormowań z art. 12 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 oraz art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych prowadzi do wniosku, że zleceniobiorcy – w związku z podleganiem obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym – z zasady podlegają też obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu w okresie od dnia oznaczonego w umowie zlecenia jako dzień rozpoczęcia wykonywania pracy do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy, a więc przez cały czas istnienia ryzyka wypadkowego. Obowiązujący do dnia 31 grudnia 2009 r., do chwili jego skreślenia przez art. 1 pkt 2 lit. b ustawy zmieniającej z dnia 24 kwietnia 2009 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 609), art. 12 ust. 3 ustawy, regulujący wyłączenia zleceniobiorców z ubezpieczenia wypadkowego, stanowił wyjątek od tej reguły, polegający na wyłączeniu z obowiązkowego ubezpieczenia wypadkowego tych zleceniobiorców, w stosunku do których zleceniodawca nie miał kontroli ani wpływu na warunki wykonywania przez nich zlecenia. Taka sytuacja miała zaś miejsce, gdy praca świadczona była poza jego siedzibą oraz poza miejscem prowadzenia przez niego działalności. Jeśli natomiast zleceniobiorcy realizowali swoje zadania w siedzibie zleceniodawcy lub wprawdzie poza tą siedzibą, ale w miejscu prowadzenia przez niego działalności, to podlegali obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu, ponieważ zleceniodawca miał wówczas możliwość stworzenia takich warunków wykonywania pracy, w których ryzyko ubezpieczenia wypadkowego mogło być przez niego przyjęte (por. wyroki

Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2008 r., II UK 291/07, OSNP 2009 nr 17-18, poz. 242 oraz z dnia 6 października 2009 r., II UK 40/09, niepubl. oraz wyroki z dnia 10 listopada 2009 r., I UK 135/10, niepubl. oraz z dnia 3 grudnia 2010 r., I UK 187/10, niepubl. i postanowienia z dnia 23 listopada 2010 r., I UK 260/10, I UK 261/10, niepubl.).

Stan faktyczny sprawy, bezsporny co do ustalenia wykonywania zlecenia przez zainteresowanego na rzecz spółki H. Sp. z o.o. poza siedzibą lub miejscem prowadzenia przez nią działalności, miał znaczenie prawne tylko przed dniem 1 stycznia 2010 r., tymczasem Sąd drugiej instancji, dostrzegając, że od tego dnia został uchylony przez art. 1 pkt 2 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy - Prawo bankowe (Dz.U. Nr 71, poz. 609), wyłączył obowiązek ubezpieczenia wypadkowego zainteresowanego właśnie po tym dniu (w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 10 maja 2010 r.). W tym zakresie orzeczenie nie zostało zaskarżone.

Rozpoznając skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia (por. art. 398¹³ § 1 k.p.c.), Sąd Najwyższy uwzględnił zawarty w niej zarzut naruszenia art. 12 ust 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Uwzględniając to, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).

kc